

Juston na najobľúbenejšiu Manínsku stráž už nevylezie

„Jednou se vrátím a budu mít, na řece dům, v něm víno pít, široký stůl, ten hezký sen, pak už nezáleží na ničem. Co by řek mi Houston, Houston, Houston.“ Krátký úryvek z pesničky Pavla Bobka vystihuje dokonale dlhoročného člena horolezeckého klubu Manín, Ivana Meška (*1954 – † 2020).

Potom, ako v prvý novembrový deň vystúpil do horolezeckého neba, zaspomínali sme si na neho spolu s jeho dlhoročným kamarátom a horolezcom Lacom Makayom.

PREZÝVKA Z AUTOMATU

Juston, tak ho poznali všetci, bol večný optimista a tvorca dobrej nálady všade tam, kde sa pohyboval. Vždy po návrate z hôr si v motoreste do nekonečna púšťal túto pesničku. Pretože refrén si poslovenčil na Juston, tak ma táto prezývka ostala a nik ma už inak nepovedal.

ČO ŤA NEZABÍJE, TO ŤA POSILNÍ

Ivan začínal s horolezectvom medzi skúsenými kolegami ako pätnásťročný v Považskej Teplej lezení na menších skalách. Postupne sa dostával do vyšších hôr – Vysokých Tatier, ktoré mu mohli byť osudnými. O dva roky už mal za sebou jedno z najhorších dobrodružstiev. Pod Gerlachovským sedlom štvoricu horolezcov strhla lavína, pod ktorou ostali Marian Poliačik, Miloš Turan a Milan Ďurkech. Juston mal šťastie, že hoci bol poriadne dobýť, prežil. Tragický zážitok ho neodradil a onedlho už bol opäť v horách. Svedčilo to o tom, že horolezectvo preňho nebola iba povrchná záležitosť. Lezenie v jeho prípade nebol iba šport, bola v tom aj vášeň.

REPREZENTANTI NECHÁPALI

Počas pobytu na Kaukaze s kolegom Čiernikom a Zábojníkom vyrazili na ráno na vrchol. Po ceste minuli reprezentačný tím, ktorý mal výstup rozplánovaný na dva dni. Jeho členovia neverili, že Juston a spol. to dajú. Opak bol pravdou, na vrchole boli ešte za svetla. Ťažké podmienky mu vyhovovali, najlepšie sa cítil v horách v zime. Veľa vydržal, nebol fajnovka.

PREKONÁVAL LIMITY, NO CEZ ČIARU NEŠIEL

Juston bol z tej generácie, ktorá bola na tom kondične veľmi dobre do hôr. Na skalách neliezol extra ťažké veci, no bol maximálne zodpovedný nielen voči sebe, ale aj voči kolegom. V zime 1988 sme boli na Piku Lenina na Pamíre, kde sme zažili šialené veci. Pri výstupe na vrchol nás počasie „zavrelo“ hore a pri mínus asi dvadsiach stupňoch a stálom snežení sme spali štyria v stane pre dvoch. Najprv som si myslel, že sme tam boli jednu noc, no dole mi povedali, že noci boli

tri. Mal som zdravotné problémy, nebolo to jednoduché, pretože pri takýchto extrémnych teplotách je človek naobliekaný, rýchlo sa spotí a vzápätí je zamrznutý ako sobolí trus. Druhým problémom je ľad, ktorý je veľmi krehký a zle sa lezie. Juston nebol špičkový lezec, ale všetko dokázal zvládnuť. Bol vyrovnaný, zodpovedný, nešiel do extrémneho rizika. Spomínaná lavína, čo ho strhla, bola nešťastná náhoda. Mal svoje limity, vedel odhadnúť, kedy to pôjde a kedy nie, dokázal sa aj pred vrcholom vrátiť a v prípade väčšej skupiny aj stopnúť celý tím.

CESTA BOLA CIEĽ

Niektoré ťažké kopce sme mohli zvládnuť jednoducho, s paličkami, no s Justonom to bolo iné. Zvolil si vlastnú cestu, často oveľa náročnejšiu. Spolu s ním nešlo len o športový výkon, ale vždy sa snažil niečo zažiť. Dá sa to robiť aj opačne, ísť len zážitkom, kým šport by bol vedľajší. U Justona sa ťažký šport spájal s emotívnymi zážitkami. Neuznával lezenie s kyslíkom či umelú stenu, novým trendom sa nebránil, ale prednosť mala u neho klasika.

KOLEKTÍVNY HRÁČ, DUŠA PARTIE

Aj keď nebol vyložený ťahúň či líder, jeho umeňím bolo nájsť a osloviť správnych ľudí. Povedal, urobíme to a to, vedel nájsť toho, kto potiahe, ale aj pomohol. Bol kolektívny hráč, dokázal byť vodcom, no netlačil sa dopredu za každú cenu. Ak mu povedali, veď nás, tak viedol, ale ak videl, že niekto iný chce viesť, podriadil sa. Išiel svojou cestou, nemiešal sa nikomu do kompetencií, mal zdravý sedliacky prístup. Nikdy som ho nepočul vulgárne nadávať, vždy šíril okolo seba dobrú náladu, jednoducho – nekonečný optimista.

O ZÁBAVU NEBOLA NÚDZA

Na spoločných stretnutiach nie je núdza o trpké, ale aj veselé historky. Ivan sa s kamarátmi preslávil zážitkom z Álp, o ktorej písal náš kamarát Robo Kukučka. Ešte za hlboké totality chceli na švajčiarskej strane osláviť kamarátovo narodeniny a dostali chuť na pizzu. Každý s piatimi dolármi vo vrecku prešli na taliansku stranu, kde dobré jedlo zapíjali dobrým vínom. Nebolo ho málo a pri spiatočnej ceste Juston stratil topánku v potoku, pričom si nás všimli miestni colníci. Zadržali nás, odvieďli na hranicu, kde sme mali auto. Keďže

nikto nebol schopný šoférovať, jeden z nich sadol do Škody 1203 a doviezol nás za hranice, pričom mu náš šofér musel radiť rýchlosti. Všetko dobre skončilo, Justonovi sa ostatní poskladali na nové topánky a v roku 1976 bol asi najlepšie obutým považskobystrickým horolezcom.

UČITEĽ AJ ORGANIZÁTOR

Aj keď mohol byť členom reprezentácie, do špičky sa netlačil, pretože mal svoje zamestnanie kaliča v strojárňach, kým v repre boli väčšinou tí, čo sa venovali iba lezeniu. Vždy bol tmelom partie, keď sme sa dlho nestretli, prišiel s nápadom – urobme niečo pod skalami. Pamätám boli grilovačky či opekačky so živánskou, kde sme mu vždy prichystali špeciálne pre neho vegetariánsku živánku, lebo posledných viac ako tridsať rokov mäso nejedol. Výnimku urobil iba na oslave svojho jubilea, kde pred zrakmi všetkých zjedol kúsok mäsa. Ak aj niekto náhodou išiel okolo, pozval ho a pohostil. Bol aj cvičiteľom, neskôr inštruktorom lezenia, chodil na kurzy do Tatier, ktoré nepoznal do bodky, ale nestratil by sa v niektorom z 260 sediel. Aj keď prišiel do klubu niekto „mladý“, nemal problém naviazať sa s ním na lano. Nováčik si mohol byť istý, že sa niečo od neho naučí.

NE (SPLENENÉ) SNY

Realista telom aj dušou si dával náročné ciele, vyhýbal sa prízemnosti. Väčšinu z nich splnil, urobil pre to všetko, náhoda nemala miesto. Veľmi túžil vyliezť v Himalájach na Čho Oju. Nepálska vláda im namiesto toho vydala povolenie na o päťsto metrov nižšie Lhoce. Bol klasik, dnes by sa to nazývalo retro. Chcel urobiť stretnutie so stanovaním, oblečením a výstrojom ako v začiatkoch, bez karavanu a diazozitívom ako v 60-tych rokoch. Teraz je taká doba, každý sa za niečím naháňa. Raz nemohol jeden, inokedy druhý. Aj on sa pustil do stavby domu, venoval sa vnúcatám. Tento plán mal v hlave a bohužiaľ, nestihol ho splniť. Je to výzva pre nás, jeho kamarátov, aby sme niečo prichystali, keď skončí korona. Možno to bude na Manínskej stráž, tam chodil veľmi rád alebo niekto z nás vylezie novú cestu, ktorú pomenuje po ňom. Juston už na ďalšie skaly či hory nevylezie, má však nasledovníka, syna Adama, ktorý začal liezť asi pred dvoma rokmi.

J. Šprocha

